

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 maja 2021 r.

Pozycja 90

POSTANOWIENIE z dnia 13 kwietnia 2021 r. Sygn. akt Ts 44/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.C. w sprawie zgodności:

art. 7 § 1 w związku z art. 7 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 523, ze zm.) w zakresie, w jakim „przewidując możliwość zaskarżania do sądu decyzji organów, o których mowa w art. 2 pkt 3-6 i 10 k.k.w. określa bardzo szeroko zakres przedmiotowy rozpoznania jako «niezgodność z prawem», ograniczając przy tym [postępowanie] do postępowania jednoinstancyjnego” z art. 2, art. 30, art. 45 ust. 1, art. 78 zdanie pierwsze oraz art. 176 § 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

Skarga konstytucyjna w imieniu J.C. (dalej: skarżący) została wniesiona do Trybunału Konstytucyjnego 6 marca 2020 r. (data nadania) przez adwokata legitymującego się pełnomocnictwem substytucyjnym udzielonym przez radcę prawnego ustanowionego dla skarżącego pełnomocnikiem z urzędu w związku z następującym stanem faktycznym.

Skarżący, odbywający karę pozbawienia wolności, wystąpił do Sądu Okręgowego w G. ze skargą na decyzję Komisji Penitencjarnej Aresztu Śledczego w S. z 16 kwietnia 2019 r. Przedmiotem decyzji było dokonanie okresowej oceny postępów skazanego w resocjalizacji. Wskazano w niej, że skarżący, jako sklasyfikowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. poz. 2231; rozdział 8, § 54), powinien odbywać karę pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym (P-1/t) z uwagi na zaburzenia preferencji seksualnych i parafilii pod postacią sadyzmu seksualnego.

Sąd Okręgowy w G. Wydział VI Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych postanowieniem z 22 maja 2019 r. (sygn. akt [...]) utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję z 16 kwietnia 2019 r.

Zarządzeniem sędziego Sądu Okręgowego z 19 czerwca 2019 r. (sygn. akt jw.) skarżącemu odmówiono przyjęcia środka odwoławczego jako niedopuszczalny z mocy ustawy, z pouczeniem o prawie do wniesienia zażalenia na to zarządzenie. Zażalenie nie zostało wniesione.

Na wniosek skarżącego z 7 czerwca 2019 r., postanowieniem referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w S. I Wydziale Cywilnym (dalej: referendarz sądowy) z 17 lipca 2019 r. (sygn. akt [...]) ustanowiono dla skarżącego radcę prawnego jako pełnomocnika z urzędu do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej. Pełnomocnik z urzędu został wyznaczony pismem Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w G. (dalej: Dziekan ORIP) z 21 października 2019 r. Jednak 30 października 2019 r. wniósł on do Sądu Rejonowego pismo o zwolnienie go z tego obowiązku. Postanowieniem referendarza sądowego z 5 listopada 2019 r. (sygn. akt jw.) pełnomocnik ten został z tego obowiązku zwolniony. Dziekan OIRP, pismem z 20 listopada 2019 r., wyznaczył kolejnego radcę prawnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej, który 27 listopada 2019 r. także wniósł do sądu o zwolnienie go z tego obowiązku. Został on zwolniony z tego obowiązku postanowieniem referendarza sądowego z 29 listopada 2019 r. (sygn. akt jw.). Do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej pismem Dziekana OIRP z 17 grudnia 2019 r. (doręczone 23 grudnia 2019 r.) został wyznaczony kolejny radca prawny, który udzielił 11 lutego 2020 r. pełnomocnictwa substytucyjnego o treści: „do zastępowania mnie przed Sądem Rejonowym w S. w sprawie o sygn. akt [...] z prawem udzielania substytucji” adwokatowi, który z kolei sporządził i wniósł do Trybunału skargę konstytucyjną w imieniu skarżącego. Sprawa o sygn. akt [...] dotyczyła zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentacji w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Kwestionowanym przepisom ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 676; obecnie: Dz. U. z 2020 r. – treść kwestionowanych przepisów nie uległa zmianie; dalej: k.k.w.) skarżący zarzucił, że stanowiąc podstawę wydania postanowienia Sądu Okręgowego, doprowadziły do naruszenia jego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i rozpoznania sprawy sądowej w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym (art. 78 Konstytucji) w związku z naruszeniem zasad dwuinstancyjności postępowania sądowego (art. 176 ust. 1 Konstytucji), demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) oraz przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka (art. 30 Konstytucji). Zdaniem skarżącego art. 7 § 1 w zw. z art. 7 § 5 k.k.w., „przewidując możliwość zaskarżania do sądu decyzji organów, o których mowa w art. 2 pkt 3-6 i 10 k.k.w. określa bardzo szeroko zakres przedmiotowy rozpoznania jako «niezgodność z prawem», ograniczając przy tym [postępowanie] sądowe do postępowania jednoinstancyjnego.” Zgodnie z kwestionowanymi przepisami, skazany może zaskarżyć do sądu decyzję organu wymienionego w art. 2 pkt 3-6 i 10 k.k.w. z powodu jej niezgodności z prawem, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej (art. 7 § 1 k.k.w.), a po rozpoznaniu skargi sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, uchyleniu albo zmianie zaskarżonej decyzji; na postanowienie sądu zażalenie nie przysługuje (art. 7 § 5 k.k.w.).

Na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 14 maja 2020 r., skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi m.in. przez udokumentowanie umocowania wskazanego adwokata do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz zażalenia na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, a także reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym (art. 44 ust. 1 u.o.t.p. TK). Wezwano go również do poinformowania, czy od zarządzenia sędziego Sądu Okręgowego w G. Wydział VI Penitencjarny z 19 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...])

wniesiono zwyczajny lub nadzwyczajny środek zaskarżenia, a jeśli tak, to doręczenia odpisu i czterech kopii wszystkich orzeczeń wydanych w ramach tych postępowań. Skarżący został także wezwany do wskazania ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną oraz udokumentowania daty jego doręczenia. Pismem z 29 maja 2020 r. podpisany pod skargą konstytucyjną adwokat ustosunkował się w imieniu skarżącego do otrzymanego wezwania. Poinformował, że od zarządzenia sędziego Sądu Okręgowego skarżący nie wniósł zwyczajnego, ani nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Wskazał, że ostatecznym orzeczeniem wydanym w sprawie objętej wniesioną skargą jest postanowienie Sądu Okręgowego. Dokumentując natomiast swoje umocowanie wskazał pełnomocnictwo substytucyjne z 11 lutego 2020 r., w którym radca prawny, ustanowiony i wyznaczony jako pełnomocnik z urzędu, upoważnił go do zastępowania przed Sądem Rejonowym w S. w sprawie o sygn. akt [...].

Sprawa o sygn. akt [...] dotyczyła zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentacji w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Zgodnie z art. 64 ust. 4 u.o.t.p.TK Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie jej braków nie jest możliwe albo gdy braki te nie zostały usunięte w terminie, albo wówczas, gdy skarga jest oczywiście bezzasadna. Mając na względzie art. 67 ust. 1-2 u.o.t.p.TK Trybunał – co do zasady – związany jest zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej.

2. W zakresie sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz zażalenia na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, a także reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem, istnieje obowiązek zastępstwa skarżącego przez adwokata lub radcę prawnego, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, adwokat, radca prawny, notariusz, profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK). Źródłem umocowania radcy prawnego lub adwokata wnoszącego w imieniu skarżącego skargę konstytucyjną może być: albo pełnomocnictwo szczególne (art. 53 ust. 2 pkt 3), albo ustanowienie i wyznaczenie dla skarżącego pełnomocnika z urzędu (art. 44 ust. 3 pkt 3 u.o.t.p.TK). W sprawie objętej wniesioną skargą źródło tego umocowania stanowi ustanowienie i wyznaczenie dla skarżącego pełnomocnika z urzędu. Ten z kolei, na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75, ze zm.), udzielił dalszego pełnomocnictwa (substytucji) adwokatowi. Z doręzonego Trybunałowi dokumentu wynika, że pełnomocnik z urzędu został wyznaczony w sprawie o sygn. akt [...] dotyczącej sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentacji w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym.

3. Kwestionowanym w skardze przepisom skarżący zarzucił naruszenie swoich konstytucyjnych wolności i praw, gdyż postępowanie sądowe w sprawie kontroli zgodności z prawem decyzji wyszczególnionych organów ma charakter jednoinstancyjny. Nie ulega wątpliwości, że przepisy te stanowiły podstawę postanowienia Sądu Okręgowego w G. z 22 maja 2019 r. (sygn. akt [...]), wskazanego jako ostateczne orzeczenie w sprawie objętej wniesioną skargą i zarządzenia z 19 czerwca 2019 r. sygn. akt [...] Sędziego Sądu Okręgo-

wego odmawiającego przyjęcia środka odwoławczego złożonego 5 czerwca 2019 r. przez skarżącego, które też potwierdziło, iż dalsza droga prawna była niedopuszczalna.

4. W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącego zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.